

Maktubm k_{en} P_{al} raan_{in} eglizn Επεζ ki
Kupm mετn taar taadjeki doobm gen dooy maktubm
 ken P_{al} raan_{in} eglizn Επεζ ki

Maktubm ara se P_{al} raan eglizn Επεζ ki ute eglizge tun kuuy ken taa naan Turki ken borse. Kaad ken se naan dangay ki (kon 3.1; kon 4.1). Maak_n maktubin_n ki se, taargen ken naan lee dooydeno kaam m_ootn maak_n eglizge tun taa naan g_otn ara se, taargen maak_n maktub ken ara se tumden paac. Naan raan maktubm se jeege tun ken Yaudge eyo. Ko taarin tap tapm naan je taada se o: Raa utu 'tusn nakgen maak_n raa ki ute kengen do naan ki paac kaam ji Isa al-Masi o naan bo 'tedn gaarde (1.10). Ko taarin kuuy ken P_{al} taad maak_n maktubin_n ki ara se taad met taar ken Yaudge ute Yaudge eyo dook tum tedga jee Raage se. Taa naade 'booy k_ok_n naan se, naan taadden ute nakge kaam m_oto: deet deet se egliz tec aan g_o ro debkilimi o do se naan al-Masi; gen k-dige se egliz tec aan g_o bea o al-Masi se naan bo ko ken gak bee se; gen k-m_oto_{ge} se aan g_o menda ute gaabina o egliz se aan g_o mend al-Masi. Jee al-Masige jaay 'dook_n ute naapa se ken naade dookga ute al-Masi jaayo.

P_{al} ted toose jeege tun Επεζ ki

¹ Maktubm se maam P_{al} bo m'raanseni, maam se *Raa bo je m'tedn *debm kaan naabm Isa al-Masi. Maktubm se maam m'olsesin naase jee Raage tun Επεζ ki ken tujki te omse eyo o ing dookki kalan ute Isa al-Masi se. ² On Bubege Raa o Meljege Isa al-Masi asen tedn beede o asen kedn lapia.

Bee ken Raa tedjeki ute doobm Isa *al-Masi
(Rm 8.15-17,28-30)

³ K'toomki Raa, naan bo Bubm Meljege Isa al-Masi! Naan tedjekiga bee do edjekiga nakgen jiga aak eyo paac ken iino maakn raa ki do tedjekiga k'doakkiga kalan ute al-Masi. ⁴ Ken do dookin Raa aalo te duni ey bort se, Raa beer toodjekiroga toodo taa j'aki dookn kalan ute Isa al-Masi taa j'aki tedn jee *salal do jee ok dim aak kus rode ki eyo naanin ki. ⁵ Aan goo naan jejeki se, naan uunga kuun doa do dookin tap bo, taa ajeki tedn j'aki tedn aan goo geninge mala te doobm Isa al-Masi. Kese bo nakn ken naan maakin jen ro ki. ⁶ Taa naan se bo j'an ki toomoo gen been ken jiga aak ey se. Bee se naan tedjesin ki ute maraadinna taa k'tedkiga kalan te Goon maak-jena.

⁷ Raa dugjekiga dojege ute moosn Goonina, taa te Goonin se naajege k'tedkiga kalan. Naan toolejekiga *kusinjege do naan ted bin se je ajeki taadn bee naan ken den se. ⁸ Bee ken naan tedjeki den se, tedjekiga naajege k'tedkiga jee jeel-taarge ute jee jeel nakge. ⁹ Nakn ken maakin jen ro ki se naan *taadjekiga metina. Kese bo nakn ken naan uuno doa je an tedin ute doobm Isa al-Masi, ¹⁰ nakn ken naan je teda se jaay kaadin aasga num, Raa utu 'tusn nakgen maakn raa ki do ute kengen do naan ki paac kaam ji Isa al-Masi do naan bo tedn dode.

¹¹ Raa ted nakge paac aan goo ken maakin jen ro ki. Taa do dookin tap bo naan uunga kuun doa taa naajege j'aki tedn kalan te Isa al-Masi, do naan edjekiga bedjege maakn nakge tun jiga ken naan ed jeenge tu se. ¹² Bin se naajege ken j'ondkiga kond dojege deet do Isa al-Masi ki se, ute doobm naajege se bo jeege an *nooko do an toomoo. ¹³ Naasen 'tedkiga kalan te Isa al-Masi se, taa naase 'booykiroga booy taar ken met ki, kese bo Labar Jigan gen Isa al-Masi ken aaj jeege se. Ken naase aalkiga maakse do

Isa al-Masi ki ὃ 'tedkiga kalarj ute naan se, Raa tedsenga nakj j'ansen kaakj jeel ro ki, kese bo Nirlin ken naan taado ὃ utu ajesinki ked se. ¹⁴ Naan jaay edjekiro Nirlin se, naan jejeki taadn ὃ utu ajeki kedn nakj ken naan utu kedn jeenge tu. Nakgen se jaay, j'utu j'adeki koj se kaad ken Raa utu ajeki kaajn mala mala. Taa naan se bo jeege an nooko ὃ an tōomō.

Pol eem Raa taa *eglizn Ἐπερ ki
(Kōl 1.3-6,9-13; Plp 2.9-11)

¹⁵ Taa naan se bo kaad ken jaay maam booy j'ὃ naase aalkiga maakse do Meljege tu Isa ki ὃ 'jeki jee Raage paac se, ¹⁶ daayum ken maam jaay m'ḅaa tōom Raa taa naase se, maam m'tōnd metin m'ōn eyo taa naase kici. ¹⁷ Ōn Raa ken gen Meljege Isa *al-Masi, naan bo Raa Bubm ken *k'nookin gōtn ḅaa se paac, naan bo asen tedn naase aki tedn jee jeel-taarge. Bin bo naase aki jeel kōkj Raa mala mala. ¹⁸ Maam m'tōnd metin kici taa asen tedn maakse ki aki jeel nakgen jiga ken naase ing ὃndki dose ro ki, taa naan se bo naan darseno se. ὃ maam m'je se naase aki jeele maakj nakge tun jigan ken naan utu 'kedn jeenge tu se, naase kic utu aki koj bedse. ¹⁹ Bin se, naase aki jeele naan se debm ok tōgō den aak eyo. Taa di ute tōgin se, naan lee noogjeki naajegen j'aalkiga kaal maakjege don ki se, taa tōgij Raa se naan cir nakge paac. ²⁰ Raa, ute tōgin se bo, duro al-Masi daan yoge tu ὃ uun ὃndin do ji daamin ki maakj raa ki. ²¹ Gōtn se Isa al-Masi ing do *kōdn Raage tu, do *Bubm sitange tu, do maragge tu ὃ do nakge tun ḅaa se paac, maakj duni ken ara lo maakj duni ken kuuy kic bo nam j'an kōnd magal jaay an cir naan se num, gōtō. ²² Deere, nakge paac Raa edinsinga kaam jinā ὃ Raa uun ὃndinga do nakge tu paac ὃ naan tedin tedga do egliz. ²³ Egliz se naan aan gō ro Isa al-Masi ὃ naan

mala daayum utu ing maak ki. Taa Isa al-Masi se bee Raa paac se, utu goṭn naan ki.

2

*Naajege j'*oṅkiga kaaja ute *al-Masi

(Kɔl 2.12-13, 3.1-3; Tit 3.3-8)

¹ Do doṅkiṅ ken aalki te maakse do Isa al-Masi ki ey se, naase aan goṅ jee ken ooyga kooyo maakṅ *kusiṅse ki do do nakge tun ken naase 'lee teḍiṅki jig ey se. ² Naase ingkiro bini kici kaad ken se naase uunkiro taar *Bubm sitange. Naan bo debm ken utu ing os gaara daan maakṅ raa ute do naana. Naan bo ken boṛse utu ing teḍ naaba maakṅ jeege tun baate tookṅ taar *Raa se. ³ Naajege paac kic bo j'ingkiro aan goṅ naade do do doṅkiṅ se k'tedo nakgen ken daa rojege jea do daayum k'ting k'saapkiro do nakge tun jig eyo ken maakjege jea. Bin se naajege kic k'tedkiro k'jee kusiṅge aan goṅ naade do naajege kic bo jee ken Raa maakiṅ ing taariṅ dojege tu.

⁴ Num gan Raa se naan bo debm εjjeki dojege tu den bee eyo taa maak-je naan ken den olin naan jejeki naajege se, ⁵ kaad ken jaay naajegen aan goṅ jee ooyga kooy maakṅ kusiṅjege tu se, naan εdjekiga kaaja ute Isa al-Masi; bin se naan aajjeki se ute beṅ sum. ⁶ Aan goṅ naajege k'tedkiga kalaṅ ute Isa al-Masi se, naan durjekiroga daan yoge tu ute naana do Raa se uun baanjekiga maakṅ raa ki ute Isa al-Masi gen koṣn gaara tele. ⁷ Anum naan teḍjeki beṅ se ute doobm Isa al-Masi, taa naan je taadn jeege tun ken j'aden toojṅ do naan ki paac se, do naan bo debm beṅ den aak eyo.

⁸ Raa aajse se te beṅ sum ute kaal maakṅ naase aalki doṅ ki. Ken bin num kaajṅ ken naan aajse se ceṛ sum. Kese Raa mala bo εḍsen kaajṅ ese. ⁹ Taa naan se oṅte 'saapki doṅki naase 'tedkiga nakgen jiga bo naan aajse, num gan

naan̄ se aajse c̄er sum; taa bin se nam k̄oŋ t̄ōm roŋ eyo.
¹⁰ Deere, naajege se Raa mala bo t̄ed̄jekiga. Naan̄ bo debm
 ken ed̄jekiga kaaja kiji ute Isa al-Masi, taa nakgen jiga ken
 naan̄ t̄ond d̄aap̄in̄oga d̄aap do d̄ōkiŋ se, taa naajege j'an̄ki
 k̄oŋ t̄eda.

Ḡōtn *al-Masi ki se jeegen Yaudge ute Yaudge ey se
 paac tum t̄ed̄ga kalaŋ

(Ἐb 10.19-22)

¹¹ 'Saapki tu do d̄ōkiŋ se naasen ken Yaudge ey se ō
 kaad̄ ken se Yaudge se dan̄se ō: naase se jeegen t̄ōj p̄ond
 eyo; gaŋ naade taad̄ te *k̄ōjŋ p̄ond̄o se l̄e k̄ōjŋ p̄ond ken
 jikilimge lee t̄ōj se sum. ¹² 'Saapki tu kaad̄ ken naane
 se, naase 'jeelki te al-Masi eyo. Naase se mertge taa
 naaŋ gaan *Israelge tu. *Raa se d̄ōoko te gaan Israelge ō
 taadd̄eno ō ute ad̄en k̄ed̄n nak̄j jiga ō nak̄j jigan naan̄
 b̄aa k̄ed̄n gaan Israelge tu se, ōlse naase eyo. Taa naase
 mertge ō d̄im jaay naase aki k̄ond dose ro ki se, ḡōto.
 Naase 'tingki do *d̄uni ki nabo 'jeelki Raa mal eyo. ¹³ Gaŋ
 naasen ken do d̄ōkiŋ 'd̄okki te Raa se b̄orse 'baakiroga
 ḡōōo ute kooy gen Isa al-Masi ken ooy taa naase se.

¹⁴ Do d̄ōkiŋ se naka aan ḡōo durdur se, daaro daan
 Yaudge tu ute jeegen ken Yaudge eyo. Nak̄j se bo ken
 t̄ed̄jeki jaay naajege k'jeki naap eyo. Gaŋ b̄orse, te kooy
 Isa al-Masi do kaag ki se, durdur daanjege tu se, naan̄
 t̄ōkinga naata. Ō jee kaam di ese se tum t̄ed̄ga metjil
 kalaŋ. Naan̄ bo debm ken baanjekiro te t̄ōse daanjege tu.
¹⁵ *Ko Taar ken Raa ed̄o *Musa ki ute nakgen naan̄ taad̄
 ō gen t̄eda te doobiŋ se, al-Masi t̄ōlinga naata. Naan̄ t̄ed̄
 naan̄ se taa tum Yaudge ute jee ken Yaudge ey se 't̄ed̄n
 kalaŋ. B̄orse, naade se t̄ed̄ga metjil jee kiji. Naan̄ bo debm
 ken baano ute t̄ōse daande ki. ¹⁶ Te kooy naan̄ ro kaag ki
 se, jee kaam di se naan̄ ōkdenga taasa ute Raa. Nak̄j ken

oldē jaay naade je naap ey se, borse naan̄ tōolinga naata. ¹⁷ Naan̄ baano ute tōose naase jeege tun Yaudge eyo ken dōkki ute Raa se o naan̄ baano ute tōose kici Yaudge tun ken gōar te Raa. ¹⁸ Ute nak̄ ken al-Masi tēd se, naajegen Yaudge ute naasen Yaudge ey se ute dōobm *Nirl Raa ken kalaṅ se, naajege j'ōṅkiga dōobm ken ajeki kōl gōtn Raa ken Bubū.

¹⁹ Bin se, naase se mertge ey sum o cēkge eyo. Naase se 'tēdkiga gaan naan̄ge mala ute jee Raage se. Taa naase 'tēdkiga jeegeen maak̄ bēe Raa ki aan gō naade. ²⁰ Naase se aan gō kogen j'iin̄ bēa, num ko j'uun mētn bēe ese se, naade bō *jee kaan̄ naabm Isa al-Masige ute jee taad̄ taar teeco taar Raa ki. Gaṅ Isa al-Masi se naan̄ bō ko ken gak bēe se. ²¹ Ute Isa al-Masi se bō bēe se daar tōōgō o iin̄ baa ute naan̄in̄ raan, taa 'tēdn̄ *Bēe Raa *salal gen Mēljege. ²² Aan gō naase 'tum 'tēdkiga kalaṅ te Isa al-Masi se, naase 'tum 'tēdkiga kalaṅ ute jee Raagen kuuy kici. Taa naase 'tēdkiga Bēe Raa ken Nirlin̄ an kinḡ maak̄ ki.

3

*Raa bō je Pōl 'taadn̄ Labar Jiga gen Isa *al-Masi se jeege tun Yaudge ey kici

(Kōl 1.24-29, 2.1-3; 1Pr 1.10-12)

¹ Taa dī maam Pōl ken j'ōkum dangay taa Isa al-Masi taa naasen Yaudge eyo, ² deere, naase 'booykiga naabm ken Raa ēdumsin̄a taa m'an̄ tēdn̄ taa naase se. Naabm se Raa ēdumsin̄ se ute bēēna. ³ Nak̄ naan̄ uun do do dōkin̄ gen tēda ken naajege *k'jeel mētin̄ ey se, naan̄ taadumga mētin̄a. Taa naan̄ se bō maam m'raans̄en taargen kandum se. ⁴ Ken jaay 'dooykiga taargen se num, naase aki 'jeele nak̄ ken Raa uuno do gen tēdn̄ te al-Masi do dōkin̄ se, naan̄ taadum maam m'jeelga mētin̄a. ⁵ Do dōkin̄ nak̄ se Raa oṅ taadō te mētin̄ jeege tu eyo. Num borse ute Nirl

naan̄ ken *salal se, naan̄ taadga metin̄ *jee kaan̄ naabm Isa al-Masige tun salal se ute jeege tun taad taar teeco taar Raa ki. ⁶ Nak̄ ken jaay k'jeel metin̄ ey se, b̄orse k'jeelkiga metina: taa naasen ken Yaudge ey kic bo ɔ̄nkiga bedse ute Yaudge, taa naase aalkiga maakse do Labar Jiga gen Isa al-Masi ki. B̄orse naase 'tedkiga aan ḡo daa ro kalā. Bin se nak̄ ken Raa utu kedn̄ jeenge tu ute doobm Isa al-Masi se, naase kic ɔ̄nkiga bedse.

⁷ Raa se naan̄ m'tedumga beɛ ɔ̄ ute t̄ogin̄ se, naan̄ tedum m'tedga debm tedn̄ naabina, gen taadn̄ Labar Jigan gen Isa al-Masi se jeege tu. ⁸ Maak̄ jee Raage tu paac se, maam bo m'ko kaam m̄otde. Ute naan̄ se kic bo Raa tedumga beɛ ɔ̄ tedum m'tedga debm taadn̄ taarin̄ gen Isa al-Masi ken beɛn̄ nā ey se, do jeege tun Yaudge eyo. ⁹ Naan̄ edumga naabin̄ taa m'taad t̄ok̄ metn̄ nak̄ jeege jeel metin̄ ey se jeege tu. Naan̄ ken Mel-kaal nakge paac se, do d̄okin̄ se nak̄ se naan̄ ɔ̄ taad te metin̄ nam ki eyo. ¹⁰ Anum b̄orse ute *egliz se, Raa taad *k̄odn̄ Raage tu, ute nakgen ɔ̄k t̄oḡo paac̄n̄ maak̄ raa ki se, ute doobm egliz se t̄oggen se jeele, Raa se naan̄ debm jeel-taara den aak eyo. ¹¹ Kese bo nak̄ ken Raa aal te duni ey tap bo, naan̄ uunga kuun doa gen tedina. B̄orse ute doobm Meljege Isa al-Masi se nak̄ se naan̄ tedinga. ¹² Ute Isa al-Masi se naajege k'tedkiga kalā taa j'aalkiga maakjege don̄ ki. Taa naan̄ se bo naajege j'ɔ̄nkiga dojege ɔ̄ ken k'baaki baa ḡotn̄ Raa ki kic bo k'beerki ey paac paac. ¹³ Bin se bo maam m'taadseni m'ɔ̄ maakse ɔ̄nte tuj̄u taa dubar ken maam m'ɔ̄ taa naase se. Dubar ken maam m'dabar se beɛn̄ naase ki.

Ter P̄ol eem Raa taa *eglizn̄ Ἐπερ ki

¹⁴ Taa naan̄ se bo, maam m'erg naan̄ Bubjege tu Raa.

¹⁵ Naan̄ bo Bubm jeegen ken maak̄ raa ki ɔ̄ gen jeegen

do naan̄ ki paac. ¹⁶ Deere, Raa se naan̄ magal aak eyo, ὃ naka paac kaam̄ jina. Taa naan̄ se bo maam m'tond̄ metinā taa Nirliṅ asen̄ kedn̄ tōḡḡ maakse ki ὃ te naan̄ se jaay naase aki tēdn̄ jee tōḡḡ ḏoobm̄ naan̄ ki. ¹⁷ Ὡṅ *al-Masi se 'kinḡ maakse ki taa naase aalkigā maakse don̄ ki se. Ter maam m'tond̄ metin̄ kici taa naase aki je Raa ὃ aki je naapa. Bin se naase aki 'tēdn̄ jee tōḡḡḡ ḏoobm̄ Raa ki aan̄ ḡḡ kaagḡ iirin̄ booy naan̄ ki ὃ ḏaar tōḡḡ ὃ aan̄ ḡḡ bee ken̄ j'iin̄in̄ ḏaar tōḡ se. ¹⁸ Bin se maam m'je naase ute jee Raagen̄ kuuy se, naase aki kōḡ jeel̄ metn̄ kandō Isa jejeki ὃ maak-je Isan̄ do naajege tu se, ὃk̄ nan̄ gur̄ ey se. ¹⁹ Bin jaay naase aki jeel̄ maak-je al-Masi ken̄ naan̄ ὃk̄ dose ki se cir̄ nakge paac ὃ Ὡṅ nakgen̄ jiga ken̄ maakḡ maak-saapm̄ Raa ki se 'ḏoocḡ maak-saapm̄ naase kici.

²⁰ Taa Raa se naan̄ Ὡṅ tēd̄ nakge paac ute ḏoobinā ὃ nakḡ naan̄ tēd̄ se deēl̄ dojege ὃ nakgen̄ naan̄ tēd̄jeki se cir̄ nakgen̄ naajege k'jeki naan̄ ajeki tēḏa ὃ nakgen̄ se naan̄ lee tēḏin̄ ute tōḡḡin̄ ken̄ maakjege tu. ²¹ K'tōom̄in̄ki taa beē ken̄ naan̄ tēdn̄ egliz ki ute ḏoobm̄ Isa al-Masi se. Ὡṅ jeegen̄ k'toojḏega ὃ ken̄ j'utu j'aden̄ toojn̄ paac se daayum̄ daayum̄ an̄ tōom̄. *Amin.

4

K'tum k'tēdkiga kalāḡ

(Kḗl 3.12-14; Rm 12.4-8; 1Kḗr 12.4-31)

¹ Taa naan̄ se bo maam̄ ken̄ j'ὃkum̄ dangaȳ taa Mēljege se, m'dejsen̄ m'ὃὃ: ingkī aan̄ ḡḡ ken̄ *Raa dangsenō ḏoobin̄ ki. ² Maakḡ nakge tun̄ naase aki 'tēdn̄ paac se, Ὡṅte magalkī rose, Ὡṅkī rose urlu ὃ 'tēdkī jee maakse deere ὃ aaykī kaamse 'serkkī naapa ὃ 'jekī naapa. ³ Aaykī kaamse ὃkkī taarse kalāḡ ὃ ute *Nirl̄ Salal̄ se ingkī te tōḡsē ute naapa.

⁴ Jee aalga maakde paac do Isa *al-Masi ki se, naade tedga aan gɔɔ daa ro kalaŋ ute *Nirl Raa ken kalaŋ se. Bin se nakŋ ken Raa danŋeno ɔɔ aki kɔnd dose do ki se kic ɓo kalaŋ sum. ⁵ Naajege paac se Meljege kalaŋ sum ɔɔ paac se k'dooyjeki te doobm taar Raa kalaŋ sum ɔɔ k'paacki se *k'batizjeki te doobm kalaŋ sum kici. ⁶ Raa se naan̄ kalaŋ sum ɔɔ naan̄ ɓo Bubm jeege paac, naan̄ inŋ dojege tu paac, naan̄ ted naaba maakjege tu paac ɔɔ naan̄ inŋ daanjege tu paac.

⁷ Num te al-Masi se Raa se tedjenkiga bεε den aak eyo, ɔɔ naŋa naŋa kic ɓo naan̄ εdin̄ naabiŋ kaam do ron̄ ron̄a.

⁸ Aan gɔɔ ken k'dooy maakŋ Kitap ki ken taad ɔɔ:

Ken naan̄ jaay ook ɓaa raan se,

naan̄ ciro jee taamooyinge ɔɔ tɔk ɓaandeno ute naŋa.

Ter naan̄ εd nakgen bεε jeege tu.*

⁹ Taar ken taad ɔɔ: «Naan̄ ook ɓaaga raan se» je deekŋ ɔɔ dio? Kεse je deekŋ ɔɔ naan̄ ɓɔoy ɓaadoga do naan̄ ki ara. ¹⁰ Debm ɓɔoy ɓaado do naan̄ ki se ɓo, naan̄ se ɓo ken ɔk terl ɓaaga maakŋ raa ki raan taa gɔɔ ɓaa se paac, naan̄ utu. ¹¹ Naan̄ ɓo debm nig naabiŋ jikilimge tu gen tedá. Jee metinge naan̄ tedden jee kaan̄ naabinge, kengen metinge naan̄ tedden jee taad taar teeco taar Raa ki, jee metinge naan̄ tedden jee ɓaa wɔɔkŋ Labar Jiga, ɔɔ kengen metinge naan̄ tedden jee gaam jeege ɔɔ jee kuuy ɛ jee dooy jeege. ¹² Raa ted naan̄ se taa noogŋ jee Raage 'tedn̄ kaasn naabm Raa, taa jee Raagen ken tedga aan gɔɔ ro al-Masi se 'ziidn̄ ɓaa ute naande. ¹³ Bin jaay naajege j'aki tum tedn̄ kalaŋ taa naajege j'aalkiga maakjege do Goon Raa ki ɔɔ k'jeelinkiga. Te naan̄ se jaay naajege j'aki kaasn jee Raagen mala mala aan gɔɔ al-Masi.

¹⁴ Bin se, j'aki kɔŋ tedn̄ aan gɔɔ gaangen sεem ey sum. Taa naan̄ se jeegen aan̄ jeege dal se ajeki kɔŋ derl gen kuun

* 4:8 Aak KKR 68.19.

taargen rēn rēn se eyo, ὃ j'aki kōn tēdn aan gōō nakgen do maane ken kuulu tuun baanden taa tōōgō kaam ara kaam ara se eyo. ¹⁵ Num gaŋ 'taadki taar met ki ute naapa ὃ ute maak-jea, taa j'utu j'aki kaasn aan gōō al-Masi mala, naan ken do jee Raage. ¹⁶ Naan bo debm tus jeenge paac tum tēdfenga tēdga aan gōō daa ro kalaŋ. Aan gōō ro debkilim ken taa sēdinge tumde ute naapa se, ken debkilimi jaay paac roŋ lapiā se teepe ὃ ute jee Raage kic bo tec bini, ken naade jaay je naapa se tēd bēe baa ute naande.

Kaajŋ ken naajege j'ōŋki te *al-Masi
(Kōl 3.1-16; Gal 5.10-25)

¹⁷ 'Booyki taar maam m'asen taad se ute ro Mēljege m'deeksen m'ō: ōnte 'kingki aan gōō jeegen jeel Raa mal ey se. Taa nakgen naade iŋg saap ro ki paac se nakgen rēn rēn cēre. ¹⁸ Maak-saapm naadege se maak-saapm jig eyo, ὃ kaajŋ ken jaay Raa eđ jeenge tu se, naade ok eyo. Taa naade se tēdga jee do mōŋgge ὃ dīm tap bo naade jeel eyo. ¹⁹ Ken tēd nakŋ *kusin kic bo dodege dirin den eyo, naade ōŋ rodege bo gen je mēndge ute gaabge. Naade tēd nakŋ sōkōnge ὃ tēdin baa ute naande sak sak.

²⁰ Gaŋ naase se, king tec bin se doobm al-Masi ki se k'dooyse no te eyo. ²¹ Deere, naase se k'taadsen 'booykiga taariŋa ὃ 'tēdkiga kalaŋ te Isa al-Masi ὃ k'dooyse nga ute taar met ki gen Isa. ²² Ken bin num king sen do dōkin se 'resŋki naatn. Do dōkin se naase iŋgki bo gen saapm do nakge tun jig eyo kalin ki ὃ maak-saapsegen jig ey se lee tēdsen naase jee dērlge. Gaŋ bōrse king sen do dōkin se 'resŋki aan gōō kal koono ken k'j'ōōd k'j'undin naatn se. ²³ Ōŋki Raa bo asen tērl maakse ὃ asen kēdn maak-saapm kiji. ²⁴ Aan gōō iin kiga num 'tuuski kal kiji se, naase kic 'tēdki aan gōō jikilim gen kiji. Jikilim gen kijin ese se, kese Raa mala bo tēdfeno aan gōō ken naan jen ro ki: ὃ taar

met ki se tēdfden naade tēdga jee *salal ὅ jee tēdf nakge te doobiṇa.

²⁵ Taa naan se taar-kṵṵṵ se rēsṇki naata ὅ naja naja kic ḃo taad taar met ki naapin ki, taa naajege se k'tēdkiga aan gṵṵ daa ro kalaṇ. ²⁶ Ken 'tēdkiga maak-taara se, ὲnte 'kṵṅki maak-taara se asen kṵṵ aki tēdn kusinṇa. Ken bin num ὲnte 'toodki ute maak-tarse maakse ki. ²⁷ ὲnte kṵṅki doobo *Bubm sitange tu. ²⁸ Jee ḃoogge se mṵṵtn j'ὲnte ḃoogo num gaṇ j'aay kaamde k'tēdf naaba ute jidege mala gen kṵṵde ὅ taa k'kṵṅ dim j'an noogṇ jeeḡen ὅk dim ey se kici. ²⁹ Taar inḡ kus se ὲnte 'teecṇ taarse ki, num 'taadki taargen jiga ken 'noogṇ jeege ὅ aden tēdn jee bēe doobm Raa ki ḃaa ute naande. Bin num ken aki taadn taara se, 'taadki taar ken kṵṅ deṇṇ jeeḡen lee booyse taarse se. ³⁰ Nirl Salal ken Raa edsen se, ὲnte 'tujinṅki maakinṇa taa Nirl Salal ese ḃo ken tēdsen naase 'tēdkiga jee Raage. Naan se ḃo ken bii kalaṇ utu ajeki kaajṇ mala mala. ³¹ Taar maak-taara se ὅdfinṅki naatn maakse ki, ὲnte 'tēdki taamooyo ute nam, maakse ὲnte taarse do nam ki, ὲnte 'mooyki ute naapa, ὲnte 'naajki nam ὅ kusinṇa paac se, ὅdfinṅki naatn maakse ki. ³² Anum 'tēdki bēe ute naapa ὅ eḡki do naapge tu. ὅkki naagṇ naapge aan gṵṵ ute al-Masi, Raa tṵṵsenga kusinṇsege se.

5

J'ingki gṵṵtn wṵṵṵ

(1Tēs 4.1-8; 1Kṵr 6.9-11)

¹ Ingki aan gṵṵ kinḡ gen *Raa, taa naase se 'tēdkiga ḡeninḡen ken naan jedē. ² Ingki te maak-jea aan gṵṵ *al-Masi jejeki, naan ken ὲṇ roṇ ooy taa naajege ὅ ed roṇ *serke ὅ serkṇ naan se tec aan gṵṵ itir oot nijim ken tṵṵ Raa ki.

³ Borse naase 'tedkiga jee Raage se, ɔnte 'jeki mendge ɔɔ mendge le ɔnte je gaabge, ɔnte 'tedki nakɲ ken asen tujɲ naan Raa ki, ɔnte 'tedki jee tamage ɔɔ nakgen bin se, maaniɲ kic bo ɔnte 'kɔɔski. ⁴ Nakɲ sɔkɔnge ute nakgen jig eyo ute taargen gen taad ey se, ɔnte 'kɔɔski maaniɲa. Num gaɲ naase se 'tɔɔmki Raa. ⁵ 'Jeelki jee je mendge ute jee je gaabge, jee ted nakɲ ken tujde naan Raa ki, ute jee tamage se kɔɲ kend maakɲ gaar al-Masi ki eyo ɔɔ ute gen Raa ki eyo. Taa jee tamage se, tama se teddenga aan gɔɔ maragde.

⁶ ɔnte 'kɔɲki jeege asen derl ute taargen ren ren se. Nakgen bin se bo ken ɔl Raa maakiɲ taariɲa do jeege tun baate tookɲ taariɲ se. ⁷ Jee bin se ɔnte 'kɔlki dose maakɲ taardege tu. ⁸ Taa do dɔkiɲ se naase ingkiro maakɲ gɔt ken ɔɔɔ, num borse se 'tedkiga kalaɲ ute Meljege se naase 'baakiroga maakɲ gɔt ken wɔɔɔ. Bin se ingki aan gɔɔ jeegen ing maakɲ gɔt ken wɔɔɔ. ⁹ Taa gɔtn wɔɔr se ted jeege ted nakɲ beɛ, nakɲ ute doobiɲa ɔɔ ken met ki. ¹⁰ 'Saap ɔɲki nakɲ jiga ken tɔɔl Meljege tu. ¹¹ ɔnte 'kɔlki dose maakɲ naabm jeege tun ted nakgen ren ren maakɲ gɔtn ken ɔɔɔ se. Num gaɲ nakdegen jig ey se 'taaddesinki tal tal. ¹² Taa jee se nakgen naade tediɲ ɔyiɲ kɔy se ken j'uunga maaniɲ kic bo ɔl sɔkɔɲ 'tɔɔljeki. ¹³ Gaɲ nakgen naade ted se jaay metiɲ teecga ɔɔ baado gɔtn wɔɔr se j'aak k'jeelde tal tal, ¹⁴ taa nakɲ baadoga gɔtn wɔɔr se naan tood tal. Taa naan se bo jeege taad ɔɔ:
 Naai debm ken 'tood tood bi se iini,
 'dur daan yoge tu,
 ɔɔ al-Masi ai wɔɔr gɔtɔ.

¹⁵ Ken bin num ing ɔndki kɔndɔ ɔnte kingki aan gɔɔ jee derlgen jeel dim ey se. Num gaɲ ingki aan gɔɔ jee metekge. ¹⁶ Taa borse gɔtɔ tujga, bin se daayum ken kaadiɲ jaay utu se, naase aayki kaamse 'tedki nakɲ jiga.

¹⁷ Ɔnte 'kaan̄ki rose dala, num gan̄ aayki kaamse booy ɔkki nak̄n̄ ken̄ Mɛljege maakin̄ jen ro ki. ¹⁸ Ɔnte kaay 'koonki ey num kaaye koono se asen tuju. Num gan̄ ɔn̄ki *Nirl Salal ɔ asen dooc̄n̄ maakse. ¹⁹ Taa naan̄ se naase paac aarki kaagen gen̄ tɔɔm Mɛljege, gen̄ magal Raa ɔ kaagen se aardeki ute tɔɔḡn̄ Nirl Salal, kaagen se aardeki ute maakse paac gen̄ de Mɛljege. ²⁰ Daayum taa nakgen se paac se 'tɔɔmki Raa Bubu ute ro Mɛljege Isa al-Masi.

*King m*endge ute gaabdege doobm *al-Masi ki
(Kɔl 3.18–4.1; 1Pr 2.18-25, 3.1-7)

²¹ Naasen paac̄n̄ 'tookkiga taar al-Masi se, 'booy uunki taar naapa. ²² Naase mendge se 'booy uunki taar gaabsege aan gɔɔ ken̄ naase lee 'booy uunki taar Mɛljege. ²³ Taa gaaba se naan̄ ɔ do mendinḡ ki aan gɔɔ al-Masi do *egliz ɔ egliz se le aan gɔɔ ron̄ mala ɔ naan̄ ɔ Debm Kaajina. ²⁴ Aan gɔɔ egliz 'booy uun taar Isa al-Masi se, mendge kic k'l'booy k'l'juun taar gaabdege do nakge tu paac.

²⁵ Naase gaabge kic 'jeki mendsege aan gɔɔ al-Masi je egliz bini ɔn̄ ron̄ ooy taa naan̄ se. ²⁶ Naan̄ ted̄in̄ naan̄ se taa naan̄ je an̄ ted̄in̄ naan̄ 'ted̄n̄ *salal ɔ naan̄ *tug daap̄in̄ ute taarin̄ aan gɔɔ maan̄ ken̄ tug daap̄ nakge aak beɛ se. ²⁷ Naan̄ je egliz ade ɔaa naan̄in̄ ki se, ken̄ j'aakinga kic ɔ j'an̄ tɔɔmɔ, dim̄ aak kus tap ɔ ron̄ ki gɔɔ, aak beɛ walak walak ɔ ɔk tuju ron̄ ki eyo. Naan̄ je egliz se 'ted̄n̄ salal ɔ ɔk taar dim̄ in̄g kus ron̄ ki eyo. ²⁸ Bin ɔ gaaba kic 'je mendinḡa aan gɔɔ ron̄ mala, taa debm je mendinḡ se je ro naan̄ malina. ²⁹ Bii kalaŋ nam tap ɔ baat te ron̄ eyo, num gan̄ ron̄ se naan̄ ulina ɔ saap do ki, aan gɔɔ Isa al-Masi ken̄ saap do egliz ki se. ³⁰ Taa naajege paac se k'tum k'ted̄kiga ron̄a. ³¹ Taa Kitap taad ɔ: *Taa naan̄ se ɔ, gaaba 'teec̄n̄ kɔn̄ kɔn̄ ute bubina ɔ ɔaa tum ute mendinḡa ɔ naaden di se*

tum tɛd daa ro kalaŋ.* ³²*Mɛtn taar k'jeel mɛtiŋ ey ese se, magal aak eyo. Maam m'taadsen naaŋ ese se m'je taadn mɛtn taar al-Masi ute gen egliz. ³³ Bin se naase gaabge se naŋa naŋa kic bo 'je mendiŋa aan gɔɔ roŋ mala ɔɔ mendge se naŋa naŋa kic bo ŋ'sook gaabiŋ ki.

6

King gaange ute kenɔdege ɔɔ ute bubdege

¹ Gaange, 'tookki taar kenɔsege ute gen bubsege, kese bo nakŋ doobiŋ ki ken Meljege jea. ² Taa Kitap taad ɔɔ: 'Sook koi ki ute bubki.* Kese bo taar ken Raa taad deet deet ɔɔ j'aŋki tɛda ɔɔ ken k'tɛdiŋkiga num naaŋ ajeki tɛdn nakŋ jiga. ³ Bin se naai 'ting dena do naaŋ ki te maak-raapo.†

⁴ Naase bubm gaange se, ɔŋte 'tujki maakŋ genɔsege, num gaŋ genɔsege se aakɔeki doɔdege tu ɔɔ 'dɛj ɔndɔeki doob ki aan gɔɔ doobm ken Meljege taadseni.

Bulge ute meldege

⁵ Naase bulge se 'tookki taar mɛlɔegen do naaŋ ki, 'sookɔeki, 'beerɔeki ɔɔ 'tɛdɔeki naabdege ute maakse paac aan gɔɔ ken naase 'tɛdki *al-Masi ki. ⁶ 'Tɛdɔeki naaba naandɛ ki sum eyo, aan gɔɔ naase 'jeki jikilinge bo asen toomɔ. Num 'tɛdɔeki naaba aan gɔɔ naase bul al-Masige ɔɔ 'tɛdiŋki te maakse paac aan gɔɔ ken *Raa maakiŋ jen ro ki. ⁷ 'Tɛdɔeki naaba ute maakse paac aan gɔɔ naase 'tɛdki naabm Meljege, num aan gɔɔ gen jikilinge eyo. ⁸ Taa naase 'jeelki ken nam bulu lo bul eyo kic bo ɔŋte 'dirigki taa debm tɛdn naabm jiga se, naabiŋ jiga ken naaŋ tɛd se utu aŋ koŋiŋ gɔtn Meljege tu.

⁹ Naase meldege se kic 'tɛdki bɛɛ bulɔsege tu, ɔŋte 'dabarɔeki. ɔŋte 'dirigki taa naase ute bulɔsege se paacki

* 5:31 Aak Jɛn 2.24. * 6:2 Aak Ekz 20.12. † 6:3 Aak Dt 5.16.

se Melse bo kalan ken maakj raa ken ese sum. Naan ken debm beer nam eyo.

Nakgen ken Raa edjeki gen kudn booro ute *Bubm sitange

¹⁰ Borse se maam m'je m'narj taaruma: okki maakse tōgo ute tōgɔ gen Mɛljege, taa Mɛljege se tōg cir nakge paac. ¹¹ 'Diriŋki jisege tu nakgen ken Raa edsɛn gen tɛdn booro ɔ ɔ kiŋki jiga, taa ken Bubm sitange asen dɛrl kic bo ute naan se naase aki 'daar tōgo. ¹² Kudn boor naajege se ute jikilimge eyo, num kudn boor naajege se ute sitange ken utu tiŋg daan maakj raa ute do naanja, naade se bo ken utu iŋg maakj gɔt ken ɔdɔ ɔ ɔk tōgo do jeege tu se. ¹³ Taa naan se 'diriŋki nakgen ken Raa edjeki gen kudn booro ute sitange se, taa ken boor se tɛdga ɔn kic num, naase aki 'daar tōgo ɔ aki kɔŋ kaan eyo. ¹⁴ Bin num iinŋki raan ɔ 'taadki taar met ki, taa taar met ki se naan aan gɔɔ kɔl maakj ken asgarge lee dɔɔkɔj maakdege ɔ 'tɛdki nakgen ute doobiŋa taa nakgen ute doobiŋ se tec aan gɔɔ debm uus saapo. ¹⁵ 'Lee 'taadki Labar Jigan ken ɛd lapi jeege tu, naan se tec aan gɔɔ jeegen tɔl saa jɛdege tu. ¹⁶ ɔ daayum aalki maakse do Mɛljege tu Isa *al-Masi ki; kese aan gɔɔ uun darga bo ji ki. Bin se gaan k'pendekgen k'tɔldɛnga tɔl poodn jaay Bubm sitange je ansen tɔɔb se, darga se gaasn gaan k'pendekge se asen kɔŋ eyo. ¹⁷ Kaajŋ ken Raa aajse naase se, tec aan gɔɔ laatn asgargen lee tɔnd dodege tu jaay lee boɔbdɛ gɔtn boor ki se. Uunki taar Raa se jisege tu, naan se bo aan gɔɔ gɔrd-jɛrl ken *Nirl Salal edseni.

¹⁸ Daayum 'tɔndki metn Raa ɔ ken aki tɔnd meta lo aki keem Raa se, ɔnki Nirl Salal bo asen tɔɔdɔ. Daayum iŋgki zɛɛɛ ɔ 'tɔndki metn Raa taa jee Raage paac. ¹⁹ 'Tɔndki metn Raa taa maam kici taa Raa se am kedn jeel m'an

taadn taara kic bo m'beer eyo do kese bo Labar Jigan gen Isa al-Masi ken *k'jeel metin ey se. ²⁰Taa naan se bo boorse maam j'okum m'utu m'ing dangay ki ara goo Isa al-Masi ki gen taadn taarin se jeege tu. Bin num naase 'tondki metn Raa taa maama, taa ken m'taadn taarin kic bo m'beer eyo.

*P*ol edden labarina do tedden toose

²¹Tisik, genaajegen ken maam m'jena do ken ted naabm Isa *al-Masi ute doobin se, naan bo asen baa taadn labaruma do ute naan se naase aki 'jeel kici naabum ken maam lee m'teda. ²²Maam m'olin gotse ki tap bo taa naan asen baa taadn labarje do asen baa kedn kaay kaama kici.

²³On Raa Bubu ute Meljege Isa al-Masi se asen 'kedn toose do maak-jea do asen tedn naase aki kaal maakse paac do Raa ki. ²⁴On Raa 'tedn beena jeege tun paacn je Meljege Isa al-Masi ute maak-je ken nan ey se.

Kitapm kɛn Raa dɔɔko kiji ute jeege New Testament in Kenga

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Kenga

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Kenga

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

